

BORGEN VAN GEZONDHEID IN ALLE BELEIDSDOMEINEN

Procesverslag Actieproject 2 | Health Innovation School

Katalin Varga

Tijs Rutgers

Mandy Kuijmans

Marleen Tielen

Mirjam Barth

Projectgroep

Aanleiding

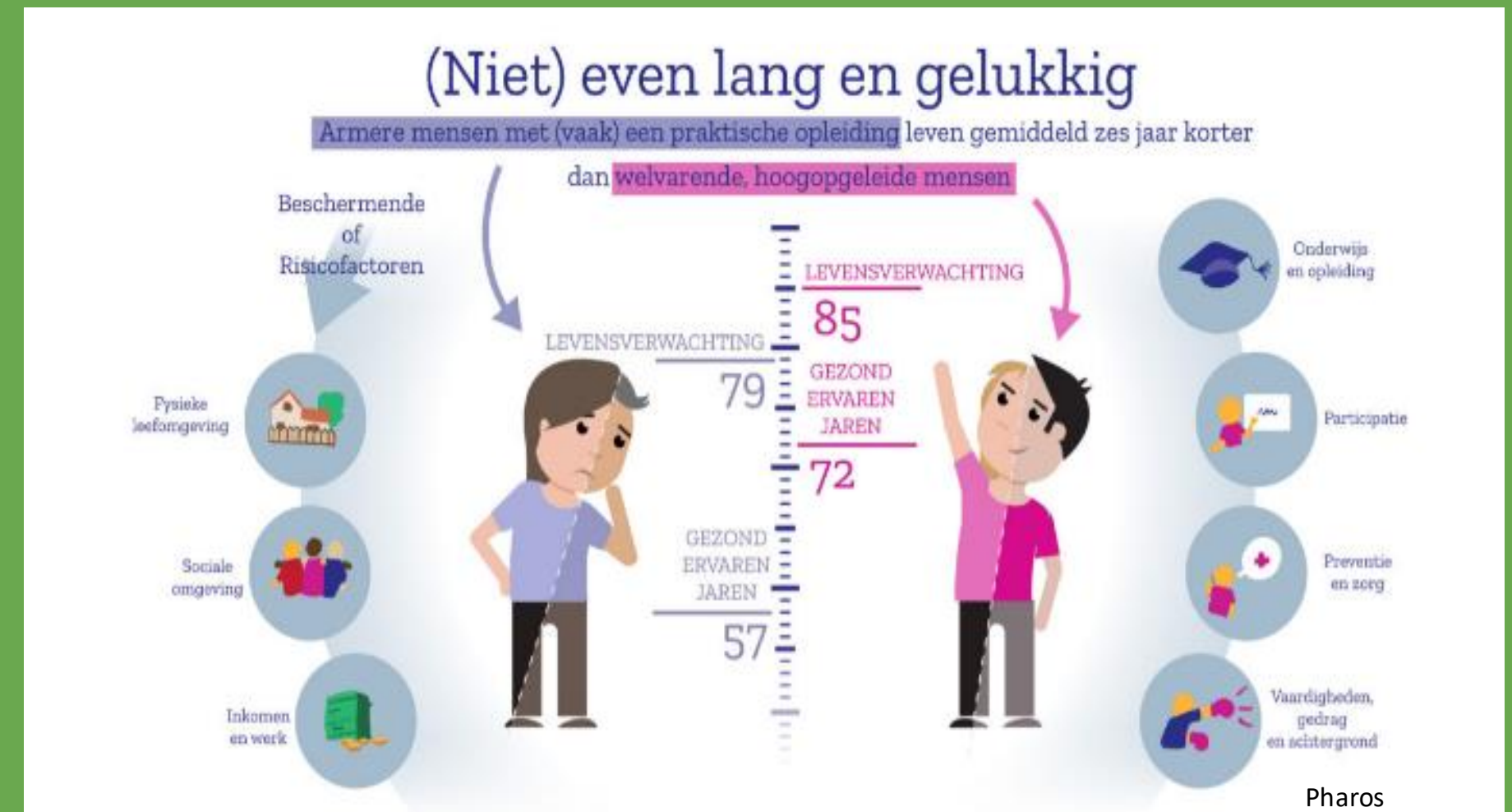
Amsterdam staat voor een grote uitdaging. De stad groeit, de openbare ruimte wordt drukker en gezondheidsverschillen tussen inwoners worden groter. Vanuit het koersdocument *Amsterdam Maakt Ruimte*

wordt gezocht naar manieren om de stad gezond, leefbaar, veilig en toegankelijk te houden. In de Amsterdamse Nota Gezondheidsbeleid 2021-2025 staat beschreven dat gezondheid in alle beleidsterreinen standaard wordt meegewogen. Toch gebeurt dat niet overal. Ook in het in juni 2026 verschenen Amsterdamse coalitieakkoord staat:

‘We zetten gezondheid centraal in al het gemeentelijk beleid.’

“Hoe kan gezondheid een vanzelfsprekend onderdeel worden van besluiten binnen de gemeente Amsterdam?”

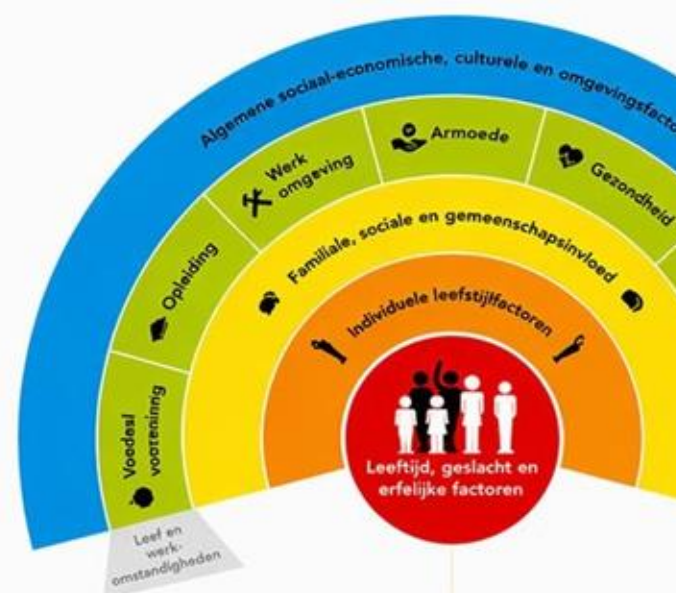

3

Leidende principes

3 Leidende principes

Als gemeente Amsterdam omarmen we de Health in All Policies-werkwijze (HiAP) van de World Health Organisation (WHO) en integreren we gezondheid in al het relevante gemeentelijk beleid. Dat betekent dat in alle gemeentelijke domeinen bij beleidsontwikkeling systematisch wordt gekeken naar de effecten van dat beleid op de gezondheid van mensen en andersom. In alle activiteiten en voorzieningen die de gemeente aanbiedt, is gezondheid een onlosmakelijk onderdeel. Denk aan voorzieningen op het gebied van ontmoeting, onderwijs, opvoeding, werk en inkomen, wonen, sport en bewegen, cultuur, openbare ruimte, economie, en veiligheid. Vanuit de verschillende gemeentelijke afdelingen onderzoeken en leren we met externe partners hoe we de HiAP-werkwijze in Amsterdam optimaal kunnen uitvoeren, opdat we gezond gedrag normaal en gemakkelijk maken voor onze inwoners.

Amsterdamse nota gezondheidsbeleid 2021-2025 Veerkrachtige Amsterdammers in een gezonde stad

Werken aan eerlijke kansen op gezondheid

‘Jouw stad
is mijn stad.
Ons Amsterdam’.

2.5 De juiste hulp en zorg

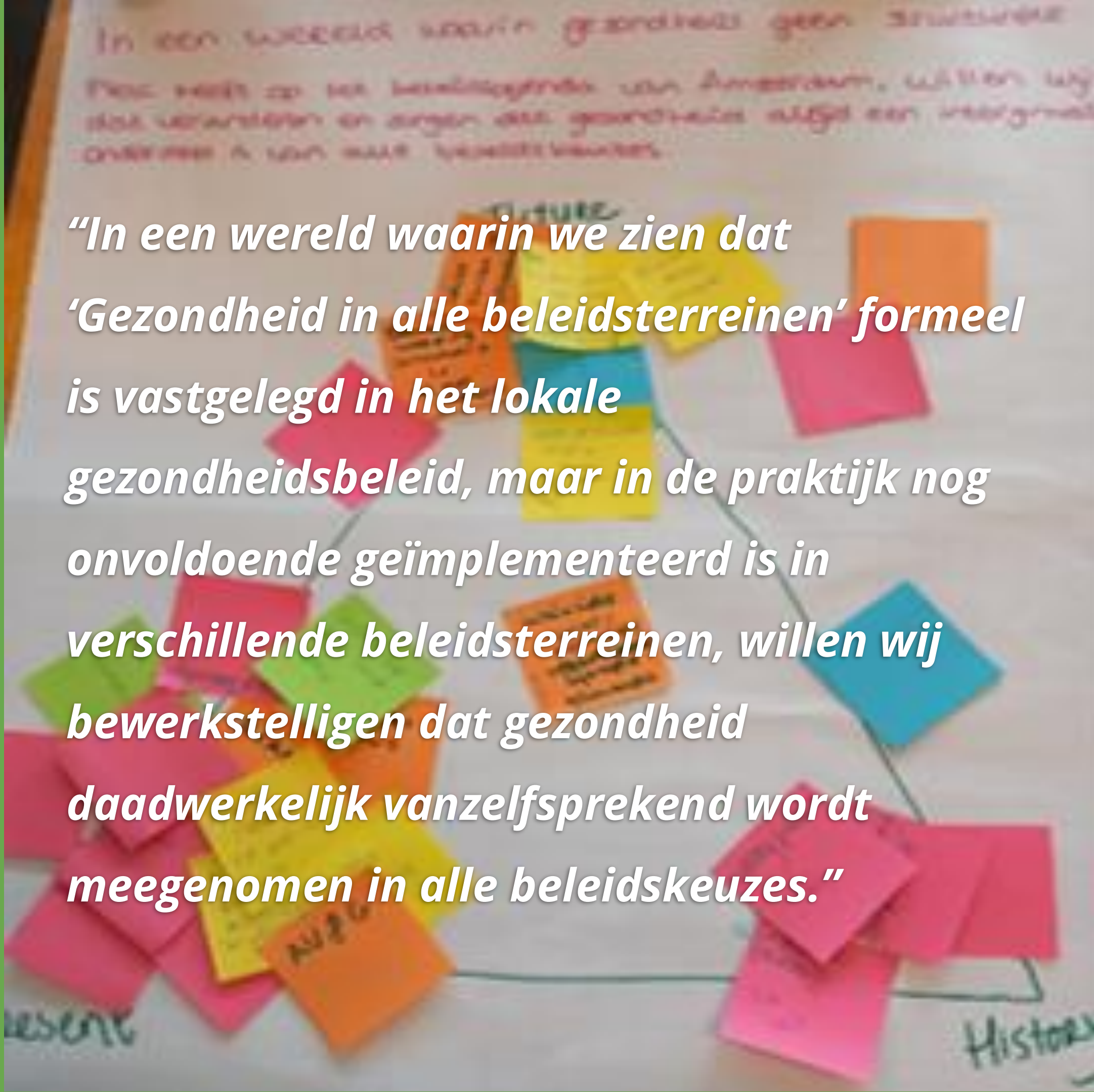
In Amsterdam moet iedereen gezond, veilig en waardig kunnen leven – ongeacht leeftijd, achtergrond of inkomen. Zorgprofessionals worden niet vastgepind in een keurslijf van regels. Amsterdammers met mentale, fysieke of verslavingsproblemen verdienen een duidelijk loket waar ze terecht kunnen. Senioren ondersteunen we zodat ze zo lang mogelijk zelfstandig en actief blijven wonen in hun eigen buurt. De druk op mantelzorgers groeit, en ondertussen leven relatief veel senioren alleen en zonder netwerk in de buurten en zijn zowel de openbare ruimte als (publieke) gebouwen beperkt toegankelijk voor mensen die slecht ter been zijn.

✗ We zetten gezondheid centraal in al het gemeentelijk beleid, en we kijken over de grenzen van het zorgdomein en erkennen dat er in Amsterdam nog altijd sprake is van een gezondheidskloof: mensen die rijker zijn, leven ook langer in goede gezondheid.

Context

Ontwerp- statement

"In een wereld waarin we zien dat 'Gezondheid in alle beleidsterreinen' formeel is vastgelegd in het lokale gezondheidsbeleid, maar in de praktijk nog onvoldoende geïmplementeerd is in verschillende beleidsterreinen, willen wij bewerkstelligen dat gezondheid daadwerkelijk vanzelfsprekend wordt meegenomen in alle beleidskeuzes."

Ontwerpruimte afbakenen

- **Plan voor interviews en doelgroepen** om inzicht te krijgen in hoe gezondheid wordt meegewogen in beleidskeuzes binnen de gemeente.
- **Afbakening:** Focus op alléén V&OR (Verkeer & Openbare Ruimte) als startpunt voor implementatie van gezondheid in beleid.

Praatplaat interviews

3

Leidende principes

Amsterdamse nota gezondheidsbeleid 2021-2025
**Veerkrachtige Amsterdammers
in een gezonde stad**

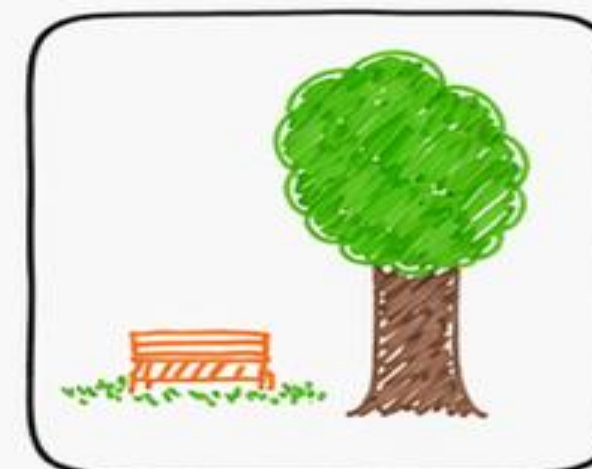
Werken aan eerlijke kansen op gezondheid

3 Leidende principes

Als gemeente Amsterdam omarmen we de Health in All Policies-werkwijze (HiAP) van de World Health Organisation (WHO) en integreren we gezondheid in al het relevante gemeentelijk beleid. Dat betekent dat in alle gemeentelijke domeinen bij beleidsontwikkeling systematisch wordt gekeken naar de effecten van dat beleid op de gezondheid van mensen en andersom. In alle activiteiten en voorzieningen die de gemeente aanbiedt, is gezondheid een onlosmakelijk onderdeel. Denk aan voorzieningen op het gebied van ontmoeting, onderwijs, opvoeding, werk en inkomen, wonen, sport en bewegen, cultuur, openbare ruimte, economie, en veiligheid. Vanuit de verschillende gemeentelijke afdelingen onderzoeken en leren we met externe partners hoe we de HiAP-werkwijze in Amsterdam optimaal kunnen uitvoeren, opdat we gezond gedrag normaal en gemakkelijk maken voor onze inwoners.

GEZONDHEID

OPENBARE RUIMTE

MANAGEMENT

BELEID

UITVOER

BEWONERS

Interviews inwoners

“Werkdruk en vermoeidheid maken het moeilijk om gezonde keuzes te maken.”

“Stress en woningdruk hebben veel invloed op gezondheid. Mobiliteit bepaalt kansen om te sporten en sociale contacten te onderhouden.”

“Veilige fiets- en wandelroutes stimuleren beweging. Een beweegvriendelijke omgeving maakt gezond gedrag makkelijker.”

Conclusie inwoners

Gezonde keuzes zijn niet altijd de makkelijkste keuzes. Veel inwoners ervaren tijdsdruk en stress. De leefomgeving heeft grote invloed op gezondheid. Inwoners ervaren verschillende barrières die gezond gedrag bemoeilijken.

“Via stadsplanning en mobiliteit, zoals meer fietsen en deelvervoer, stuur je op een gezondere omgeving”

“Bij elk project proberen we klimaat, biodiversiteit en leefomgeving mee te nemen; allemaal factoren die gezondheid raken”

“Uiteindelijk als je echt iets wilt omzetten, dan moet je met andere partijen samenwerken”

Interviews uitvoerders beleid

"Gezondheid is een systeemvraagstuk, niet alleen een individuele verantwoordelijkheid"

"De omgeving bepaalt hoe gemakkelijk gezond gedrag wordt"

"Gezondheid zit nog niet in het DNA van alle afdelingen. Er wordt geëxperimenteerd met een bredere blik op mobiliteit en openbare ruimte."

"De omgeving bepaalt hoe gemakkelijk gezond gedrag wordt"

✗ GGD
✗ Amsterdam
✗

✗ Gemeente
✗ Amsterdam
✗ V&OR

"Gezonde keuzes zijn vaak minder toegankelijk dan ongezonde keuzes"

"Er is behoefte aan bewustwording binnen het fysieke domein"

"Managers moeten laveren tussen gezondheid en harde eisen. Technische opdrachten gaan ook vaak voor het belang van gezondheid. Er is geen rood signaal."

"Gezondheid ontstaat niet alleen in de zorg, maar vooral in de keuzes die we maken over de stad."

Interviews beleidsadviseurs

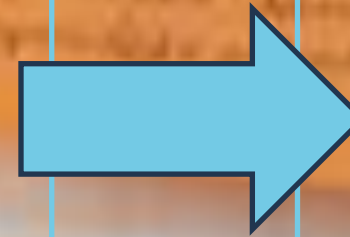
Ontwerpstatement:

In een wereld waarin we zien dat GIAB formeel is vastgelegd in het lokale gezondheidsbeleid, maar in de praktijk nog onvoldoende geïmplementeerd is in verschillende beleidsterreinen, willen wij bewerkstellingen dat gezondheid daadwerkelijk vanzelfsprekend wordt meegenomen in alle beleidskeuzes.

Ontwerpen

Reframing:

~~Sectoraal denken~~
(individuele prio)

Gezondheidsdenken en
eigenaarschap
(gezamenlijke
verantwoordelijkheid)

Ontwerpvrage:

[DOELGROEP]

HOE
KUNNEN
WE
**Beleidsmakers
binnen V&OR**

[WERKWOORD]

stimuleren

[WAT WILLEN WE BEREIKEN]

gezondheid
daadwerkelijk
structureel te
integreren in
ontwerp, inrichting
en beheer van de
openbare ruimte

,
ZODAT

[UITEINDELIJKE DOEL/OP
TE LOSSEN
KNELPUNT/BEHOEFTE TE
VERVULLEN]

de Amsterdamse
leefomgeving
beter wordt
ingericht om
gezond leven
makkelijker te
maken

AMSTERDAM MAAKT DE OPENBARE RUIMTE GEZOND!

BEWEGEN

SPELEN

GROEN

ONTMOETEN

SCHONE LUCHT

KLIMAAT

JIJ MAAKT HET
VERSCHIL!

Video

Zakkaartje

Interventies

GEZONDHEIDS Check

IMPACT OP GEZONDHEID

Project/ voorstel

Gebied/ wijk/
doelgroep

Datum:

Opgesteld door:

WIE WORDT BETER OF SLECHTER VAN DIT VOORSTEL?

Welke doelgroepen worden
vooral geraakt?

- ☐ Kinderen
- ☐ Jongeren
- ☐ Volwassenen
- ☐ Ouderen
- ☐ Mensen met een laag inkomen
- ☐ Mensen met een beperking
- ☐ Nieuwkomers/ migranten
- ☐ Anders namelijk...

Korte toelichting:

Gezondheidschecklist

Implementatie & Impact

- **Plan** voor testen interventies: klaar voor uitvoering
- **Webpagina** met informatie en de interventies
- Interventies worden getest binnen **Kennistafel V&OR** (Verkeer & Openbare Ruimte)

Experiment

Werksessie Kennistafel V&OR - Gemeente Amsterdam

Kapstokvraag:

Hoe kan jouw werk binnen V&OR bijdragen aan betere (ervaren) gezondheid van Amsterdammers - en wat belemmert dat nu?

Icebreaker: Gezondheid in 1 minuut:

"Wanneer voelde jij je zelf de afgelopen tijd echt gezond?"
"Wat droeg daaraan bij (omgeving, tijd, stress, geld, beweging, sociaal)?"

Gallery walk - **Drempels** en **hefbomen**:

- Draagvlak & cultuur ■
- Kennis & instrumenten ■
- Processen & besluitvorming ■
- Middelen & tijd ■

Gezondheidscheck voor beleid - mini prototype (co-design):

"Wie wordt met dit voorstel (on)gezonder?"
"Wat betekent dit voor de meest kwetsbare groepen?"
"Stimuleert dit voorstel beweging, ontmoeting en/of stressreductie?"

Gezond of niet? Mini-casus met 5 B's:

Betaalbaarheid:
Beschikbaarheid:
Begrijpelijkheid:
Bruikbaarheid:
Beleving:

GezondheidsCheck	
Impact op gezondheid	
Project/ voorstel	
Gebied/ wijk/ doelgroep	
Datum:	
Opgesteld door:	
WIE WORDT BETER OF SLECHTER VAN DIT VOORSTEL?	
Welke doelgroepen worden vooral geraakt?	☐ Kinderen ☐ Jongeren ☐ Volwassenen ☐ Ouderen ☐ Mensen met een laag inkomen ☐ Mensen met een beperking ☐ Nieuwkomers/ migranten ☐ Anders namelijk...
Korte toelichting:	

Afsluiting - '1 belofte':

"Wat neem je mee uit dit uur?"
"Welke kleine stap kun je in je eigen werk zetten om gezondheid meer mee te nemen?"

Resultaat downloaden...

